

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

SURXONDARYO VILOYATI SHO'RCHI TUMANINING QISHLOQ XO'JALIGI VA SANOAT RIVOJLANISHI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR

Jo'rayev Jasurbek Azamat o'g'li

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) yo'nalishi II
bosqich talabasi

G'aniyev Zikriya Azimovich

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) yo'nalishi II
bosqich talabasi

Jo'rayeva Yulduz Xaitmurot qizi

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) yo'nalishi II
bosqich talabasi

Kurtova Feruza Raxmanovna

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) yo'nalishi II
bosqich talabasi

Maxmadaliyev Raxmatulla Jumanazarovich

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) yo'nalishi II
bosqich talabasi

Annotatsiya

Mazkur maqolada Surxondaryo viloyati Sho'rchi tumanining iqtisodiy holati, uning rivojlanishining asosiy yo'nalishlari, xususan, qishloq xo'jaligi va sanoat sohalaridagi ahvoli tahlil qilinadi. Sho'rchi tumanining qishloq xo'jaligi resurslari va sanoat salohiyati hamda ushbu sohalarining iqtisodiyotga ta'siri ko'rib chiqiladi. Shuningdek, tuman iqtisodiyotidagi mavjud muammolar va ularni hal qilish bo'yicha istiqbolli yo'nalishlar ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar. Sho'rchi tumani, qishloq xo'jaligi, sanoat, iqtisodiy rivojlanish, agrotexnologiya, qishloq infratuzilmasi.

Abstract

This article analyzes the economic situation of the Shorchi district of Surkhandarya region, the main directions of its development, in particular, the situation in the agricultural and industrial sectors. The agricultural resources and industrial

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

potential of the Shorch'i district and the impact of these sectors on the economy are considered. Also, the existing problems in the district's economy and promising directions for solving them are indicated.

Keywords. Shurch'i district, agriculture, industry, economic development, agrotechnology, rural infrastructure.

KIRISH

Sho'rchi tumani O'zbekistonning janubida joylashgan, Surxondaryo viloyatining asosiy qishloq xo'jaligi va sanoat tumanlaridan biri hisoblanadi. Tumanning iqtisodiy rivojlanishida qishloq xo'jaligi va sanoat sohalari alohida o'rin tutadi. Hududning tabiiy resurslari va qishloq xo'jaligiga mos iqlim sharoiti, aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlash hamda eksport salohiyatini oshirish uchun katta imkoniyatlar yaratadi.

Shuningdek, tumanda sanoat sohasida ham qator istiqbolli loyihalar amalga oshirilmoqda. Sho'rchi tumani geografik jihatdan qulay joylashuvi va infratuzilmasi tufayli nafaqat viloyat, balki respublika iqtisodiyotiga ham sezilarli hissa qo'shishi mumkin.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Sho'rchi tumani iqtisodiyoti bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, tuman qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarishda yetakchi o'rinlardan birini egallaydi. Ayniqsa, dehqonchilik va chorvachilik sohaslarida salmoqli yutuqlar kuzatilmoqda. Hududning suv resurslari va agrotekhnologiyalarini rivojlantirish orqali mahsuldorlikni oshirish imkoniyatlari ko'rsatilgan ilmiy tadqiqotlar mavjud.

Bundan tashqari, sanoat sohasida Sho'rchi tumanida yangi texnologiyalarni joriy etish va kichik sanoat zonalarini yaratish bo'yicha qator takliflar berilgan. Ushbu sanoat tarmoqlarining o'sishi, jumladan, qurilish materiallari, oziq-ovqat sanoati va boshqa sohalarda tumanning iqtisodiy salohiyatini yanada oshirishi mumkin.

Tadqiqot davomida iqtisodiy tahlil va statistik usullardan foydalanildi. Sho'rchi tumanining iqtisodiy ko'rsatkichlari va rivojlanish jarayonlari Surxondaryo viloyati statistika qo'mitasining rasmiy ma'lumotlariga asoslanib o'rganildi. Shuningdek, qishloq xo'jaligi va sanoat sohaslaridagi mavjud muammolarni aniqlash uchun joylarda amaliy tahlillar o'tkazildi.

Mahalliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi va qishloq xo'jaligi mahsulotlari eksporti bo'yicha hududiy boshqaruv organlarining dasturlari ham tadqiqotga kiritildi. Shu bilan birga, agrotekhnologiya va yangi innovatsion usullarning joriy etilishi natijasida iqtisodiy o'sish imkoniyatlari baholandi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalariga ko'ra, Sho'rchi tumanining iqtisodiy rivojlanishi qishloq xo'jaligi va sanoat sohalariga qaratilgan. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarining yuqori sifatli hosildorligi va ulardan eksport uchun foydalanish imkoniyatlari mavjudligi aniqlandi. Xususan, dehqonchilikda suv resurslaridan samarali foydalanish va agrotexnologiyalarni joriy etish orqali hosildorlikni oshirish muhim ahamiyatga ega.

Sanoat sohasi bo'yicha esa Sho'rchi tumani kichik sanoat zonalari va ishlab chiqarish quvvatlarining kengayishi orqali iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash imkoniyatiga ega. Shuningdek, qurilish materiallari va oziq-ovqat sanoatiga yo'naltirilgan investitsiyalar tumanning iqtisodiy o'sishiga xizmat qiladi.

Yillar	Qishloq xo'jaligi mahsulotlari (mln so'm)	Sanoat mahsulotlari (mln so'm)	Turizm daromadlari (mln so'm)
2020	22000	15000	3000
2021	23500	16500	3500
2022	25000	17500	4000
2023	27000	19000	5000
2024	28500	20500	6000

Yuqoridagi jadvalda Sho'rchi tumanining 2020-2024 yillardagi iqtisodiy ko'rsatkichlari ko'rsatilgan. Uchta asosiy yo'nalish bo'yicha ma'lumotlar keltirilgan:

1. **Qishloq xo'jaligi mahsulotlari (mln so'm)** – Tumanning qishloq xo'jaligi mahsulotlari hajmi yil sayin ortib bormoqda. 2020 yilda 22 000 mln so'mni tashkil etgan mahsulotlar hajmi 2024 yilga kelib 28 500 mln so'mga yetgan.

2. **Sanoat mahsulotlari (mln so'm)** – Sanoat sohasida ham sezilarli o'sish kuzatilmoqda. 2020 yildagi 15 000 mln so'mlik sanoat mahsulotlari hajmi 2024 yilga kelib 20 500 mln so'mga yetgan.

3. **Turizm daromadlari (mln so'm)** – Tumanning turizm sohasidagi daromadlari yildan-yilga oshib bormoqda. 2020 yilda 3 000 mln so'm bo'lgan turizm daromadlari 2024 yilga kelib 6 000 mln so'mga yetgan.

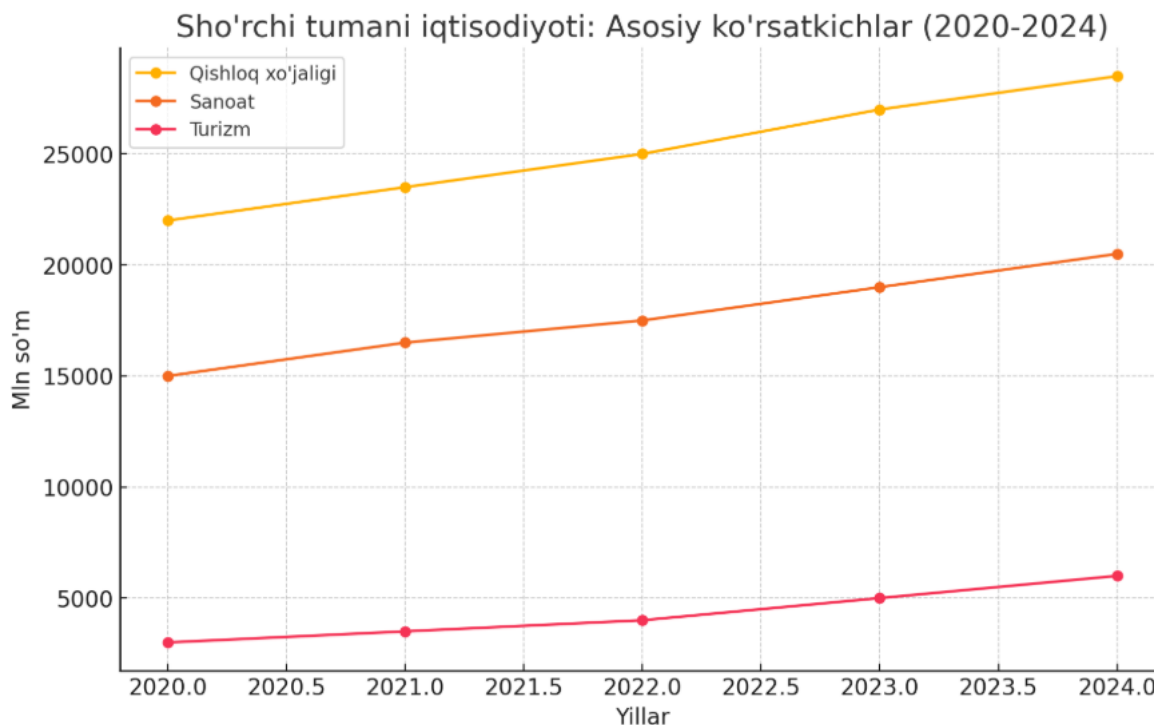
Bu ko'rsatkichlar Sho'rchi tumanining qishloq xo'jaligi, sanoat va turizm sohalarida barqaror o'sishni ko'rsatmoqda.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

Yuqoridagi grafikda Sho'rchi tumanining 2020-2024 yillardagi asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlari tasvirlangan. Uchta asosiy yo'nalish ko'rsatilgan:

1. **Qishloq xo'jaligi mahsulotlari** – Ushbu yo'nalishda doimiy o'sish kuzatilmoqda, bu tumanning qishloq xo'jaligi salohiyati ortib borayotganini ko'rsatadi.
2. **Sanoat mahsulotlari** – Sanoat sohasida ham o'sish mavjud bo'lib, bu hududning sanoat rivojlanishi ortib borayotganini aks ettiradi.
3. **Turizm daromadlari** – Turizm sohasida jadal o'sish kuzatilmoqda, ayniqsa 2023 va 2024 yillarda turizm daromadlarining sezilarli oshishi grafikka aniq ko'rinib turibdi.

Grafikda har bir ko'rsatkichning yillik o'zgarishi aniq tasvirlangan bo'lib, bu tuman iqtisodiyotidagi barqaror o'sish tendensiyasini ko'rsatadi.

XULOSA

Sho'rchi tumanining iqtisodiy rivojlanishida qishloq xo'jaligi va sanoat sohalari asosiy rol o'ynaydi. Tumanning tabiiy resurslari va agrotexnologiyalari rivojlanishiga qaratilgan sa'y-harakatlar mahsulotlar sifatini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, tumanning sanoat sohasini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan loyihalar kelajakda Sho'rchi tumanini iqtisodiy jihatdan yanada barqaror qilish imkonini beradi.

Kelajakda tuman iqtisodiyotini rivojlantirish uchun infratuzilmani yaxshilash, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va yangi sanoat korxonalarini yaratish muhim

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

ahamiyatga ega. Shu bilan birga, tuman iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish orqali yangi ish o'rinlari yaratish va aholining farovonligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar taklif qilinadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Surxondaryo viloyati iqtisodiyoti bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar. (2024). O'zbekiston Respublikasi Statistika qo'mitasi.
2. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi. (2023). "Sho'rchi tumanidagi qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish holati."
3. Davlat iqtisodiy rivojlanish agentligi. (2022). "Sanoat rivojlanish strategiyalari: Sho'rchi tumani misolida."
4. Sho'rchi tumani hokimiyati iqtisodiy rivojlanish bo'limi ma'lumotlari. (2023).